

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - PARK TYNIEC

Nazwa opracowania:	Prognoza oddziaływania na środowisko <i>Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – Park Tyniec</i>
Zlecniodawca:	Prezydent Miasta Kalisza
Opracowujący:	mgr inż. Agnieszka Wypych mgr inż Beata Karkowska

Spis treści

1 Wprowadzenie	7
Podstawa formalno-prawna opracowania	7
Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie.....	7
2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami .	8
Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania.....	8
Cele i zawartość dokumentu	9
Powiązania z innymi dokumentami	9
3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	11
4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	11
5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.....	13
6 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	13
Uwarunkowania przyrodnicze i zagospodarowanie terenów	13
Stan środowiska	16
Odporność środowiska na degradację i zdolności do regeneracji	18
Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności	18
Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	18
Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu ...	19
7 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	21
8 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	23
Identyfikacja możliwych oddziaływań	23
Oddziaływanie na wodę.....	23
Oddziaływanie na zdrowie ludzi.....	24
Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	25
Oddziaływanie na zasoby naturalne.....	26
Oddziaływanie na krajobraz	26
Oddziaływanie na klimat	26
Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną.....	27
Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	27
Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody ..	28
Ryzyko wystąpienia poważnych awarii	28
9 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.....	28
10 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru.....	29

11 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	29
12 Materiały źródłowe.....	29
13 Streszczenie w języku niespecjalistycznym	31

1 Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – Park Tyniec“, sporządzonego w związku z Uchwałą Nr XXXII/473/2020 Rady Miasta Kalisza z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – Park Tyniec“.

Opracowanie prognozy stanowi integralny element procesu planistycznego, umożliwiający kompleksową ocenę potencjalnych skutków środowiskowych projektowanych rozwiązań przestrzennych. Dokument ten służy nie tylko identyfikacji możliwych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego, lecz również wskazaniu rozwiązań minimalizujących negatywne oddziaływania oraz maksymalizujących korzyści ekologiczne wynikające z realizacji ustaleń planu miejscowego.

Podstawa formalno-prawna opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Niniejsza prognoza – w myśl wyżej przywołanego art. 46 – stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, będącej kluczowym narzędziem zapewnienia zgodności planowania przestrzennego z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz wymogami ochrony środowiska.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

1. Uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
2. Poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
3. Zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
4. Bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000. Wymóg ten stanowi istotną gwarancję ochrony najcenniejszych przyrodniczo obszarów Europy, wpisując się w realizację zobowiązań wynikających z przynależności Polski do Unii Europejskiej oraz implementacji dyrektyw siedliskowej i ptasiej.

Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – Park Tyniec” form zagospodarowania przestrzennego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Prognoza zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;

- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

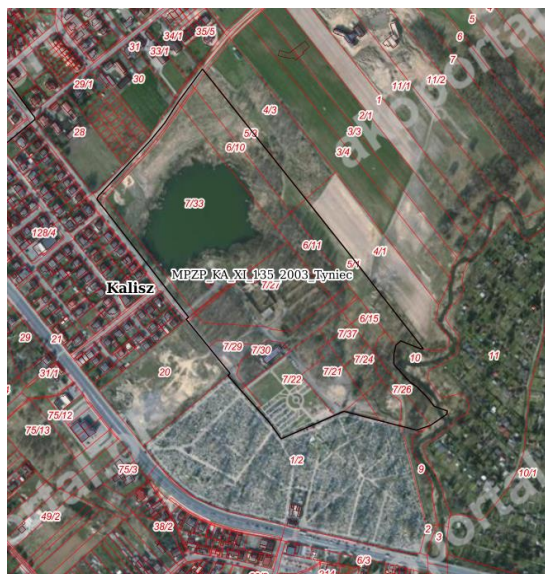
Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej prognozie uzgodniony został także, zgodnie z art. 53 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo z dnia 19.04.2024 r. znak: WOO-III.411.79.2024.PW.1) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Kaliszu (pismo z dnia 3.04.2024 r. znak: ON-NS.9011.2.164.2024). Uzgodnienia te zapewniły uwzględnienie w prognozie wszystkich istotnych aspektów ochrony środowiska i zdrowia publicznego, wskazanych przez organy posiadające specjalistyczną wiedzę oraz doświadczenie w zakresie oceny oddziaływań na środowisko.

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Miasto Kalisz o powierzchni ok. 6 942 ha położone jest w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w mezoregionie Wysoczyzny Kaliskiej współtworzącym Nizinę Południowowielkopolską na Nizinach Środkowopolskich. Jest miastem na prawach powiatu i wraz z oddalonym o ok. 20 km Ostrowem Wielkopolskim oraz ościennymi gminami tworzy Aglomerację Kalisko-Ostrowską, stanowiącą jeden z ważniejszych ośrodków gospodarczych i kulturalnych regionu. Przez teren miasta przebiegają drogi krajowe nr 12 i 25 oraz linia kolejowa nr 14 łącząca Warszawę, Łódź, Kalisz i Wrocław, co zapewnia miastu dobre połączenia komunikacyjne zarówno w układzie krajowym, jak i międzynarodowym.

Rysunek 1 Obszar opracowania projektu planu (źródło: ortofotomapa).

Obszar opracowania zajmuje powierzchnię ok. 16,2 ha i znajduje się we wschodniej części miasta Kalisza pomiędzy ulicami Braci Niemcewiczów i Żytnią oraz rzeką Śwędnią i cmentarzem Tynieckim. Lokalizacja ta ma istotne znaczenie dla funkcjonowania obszaru – z jednej strony zapewnia dobre powiązania komunikacyjne z centrum miasta poprzez ulicę Braci Niemcewiczów stanowiącą część drogi krajowej nr 12, z drugiej zaś strony sąsiedztwo rzeki Śwędni oraz terenów otwartych stwarza potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i przyrodniczych.

Prawie cały teren objęty jest ustaleniami obowiązującego „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – Tyniec” (uchwała Nr XI/135/2003 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 25 września 2003 r.). Plan przeznaczają te tereny pod usługi sportu i gastronomii, handlu, usług komercyjnych, usług kultury, zieleni parkową, komunikację i teren

cmentarza. Obecnie teren nie jest użytkowany zgodnie z jego przeznaczeniem – z wyjątkiem terenów przeznaczonych pod poszerzenie cmentarza, które zostały zagospodarowane zgodnie z ustaleniami planu. Pozostała część obszaru, mimo upływu ponad dwudziestu lat od uchwalenia planu, pozostaje w znacznej mierze niezagospodarowana, co świadczy o nieadekwatności przyjętych wówczas rozwiązań do rzeczywistych potrzeb i możliwości inwestycyjnych.

Specyfika terenu wynika przede wszystkim z jego historii – wieloletnia eksploatacja surowców ilastych oraz działalność cegielni doprowadziły do głębokiej degradacji środowiska przyrodniczego, zniszczenia naturalnej pokrywy glebowej oraz powstania charakterystycznych form terenowych, w tym wyrobiska wypełnionego wodą. Jednocześnie zaprzestanie działalności wydobywczej oraz częściowe uporządkowanie terenu stworzyły warunki dla naturalnej sukcesji ekologicznej, w wyniku której powstały cenne siedliska dla ptactwa wodno-błotnego, stanowiące obecnie istotny element różnorodności biologicznej miasta.

Cele i zawartość dokumentu

Zgodnie z analizą planu przedstawioną w Ocenie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Kalisza (przyjętą Uchwałą nr XXIX/427/2020 Rady Miasta Kalisza z dnia 24 września 2020 r.) istnieją przesłanki do całkowitej zmiany obowiązującego planu. Ocena ta wykazała szereg istotnych mankamentów dotychczas obowiązującego dokumentu, które uniemożliwiają jego skuteczną realizację oraz nie odpowiadają współczesnym standardom planowania przestrzennego.

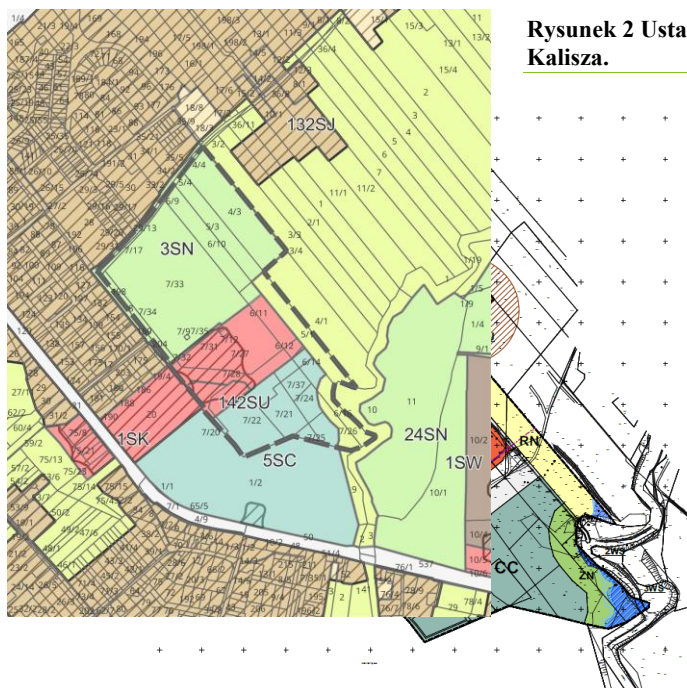
Został on opracowany na podstawie nieobowiązującej już ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym; cechuje go nadmierna szczegółowość ustaleń części graficznej – rysunek planu przypomina projekt zagospodarowania terenu w projekcie budowlanym, co jest charakterystyczne dla planów sporządzanych według dawnych przepisów. Taki poziom szczegółowości, choć pozornie korzystny, w praktyce prowadzi do nadmiernej sztywności rozwiązań planistycznych oraz utrudnia ich realizację w zmieniających się warunkach gospodarczych i społecznych. Z kolei w zapisach dotyczących wskaźników zagospodarowania i zabudowy plan jest rażąco niekompletny w odniesieniu do obowiązujących przepisów – brakuje w nim wielu parametrów wymaganych przez obecnie obowiązującą ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, co czyni go dokumentem niepełnym i niewystarczającym dla prawidłowego procesu inwestycyjnego.

W świetle przytoczonych okoliczności podjęto decyzję o przystąpieniu do sporządzenia nowego planu, który będzie odpowiadał współczesnym wymogom prawnym, uwzględniał rzeczywiste uwarunkowania środowiskowe, społeczne i gospodarcze oraz stwarzał warunki dla zrównoważonego rozwoju tego fragmentu miasta. Nowy plan ma również na celu wykorzystanie potencjału wynikającego z unikalnego charakteru terenu – połączenia funkcji rekreacyjnych z ochroną wartości przyrodniczych, które rozwinęły się w wyniku naturalnej sukcesji ekologicznej na terenach przemysłowych.

Opracowanie planu miejscowego pozwoli na prawidłowe zagospodarowanie przedmiotowego terenu poprzez ustalenie jego przeznaczenia, określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy – zgodnie z wymogami obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Szczególne znaczenie ma przy tym uwzględnienie specyfiki terenu zdegradowanego działalnością wydobywczą, który wymaga szczególnych rozwiązań w zakresie rekultywacji, kształtowania zieleni oraz zabezpieczenia przed zagrożeniami geotechnicznymi. Plan ma również zapewnić ochronę wartości przyrodniczych, które rozwinęły się spontanicznie na tym terenie, w szczególności ostoi ptactwa wodno-błotnego, stanowiącej istotny element systemu przyrodniczego miasta.

Powiązania z innymi dokumentami

Teren objęty projektem planu w obowiązującym Planie ogólnym miasta Kalisza, przyjętym Uchwałą Nr XXVIII/381/2026 Rady Miasta Kalisza z dnia 30 kwietnia 2026 r., położony jest w strefach: 3SN – strefa zieleni i rekreacji, 142U i 150SU – strefa usługowa, 5SC – strefa cmentarzy oraz 12SO – strefa otwarta. Takie zróżnicowanie stref planistycznych odzwierciedla złożony charakter obszaru oraz konieczność pogodzenia różnych funkcji – od rekreacyjnych i przyrodniczych, przez usługowe, po funkcje związane z cmentarzem parafialnym.

Rysunek 2 Ustalenia obowiązującego Planu ogólnego miasta Kalisza.

Rysunek 3 Projekt miejscowego planu zagospodarowanie przestrzennego – Park Tyniec

Projekt planu dla obszaru opracowania jest zgodny z obowiązującym Planem ogólnym, ponieważ ustala przeznaczenie terenów zgodne z profilami stref planistycznych planu ogólnego, co potwierdza poniższe zestawienie. Zgodność ta jest kluczowa dla zapewnienia spójności systemu planowania przestrzennego miasta oraz realizacji przyjętej polityki przestrzennej na poziomie lokalnym.

Strefa planistyczna wraz z profilem funkcjonalnym		Przeznaczenie w planie miejscowym
3SN	<u>Profil podstawowy:</u> teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej <u>Profil dodatkowy:</u> teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	usługi sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej (US), wody powierzchniowe śródlądowe (WS), droga lokalna (KDL),
142SU, 150SU	<u>Profil podstawowy:</u> teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej <u>Profil dodatkowy:</u> teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	usługi kultury religijnej (UR) usługi (U), droga dojazdowa (KDD), teren komunikacji drogowej wewnętrznej (KR), elektroenergetyka (IE), ujęcie wód (IWU),
5SC	<u>Profil podstawowy:</u> teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, <u>Profil dodatkowy:</u> teren usług kultury religijnej, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,	cmentarz czynny (CC), teren parkingu (KOP),
12SO	<u>Profil podstawowy:</u> teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy (RN), zieleni naturalna (ZN), ujęcie wód (IWU),

Szczegółowa analiza powiązań projektu planu z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi obowiązującymi na terenie miasta Kalisza wykazuje pełną zgodność przyjętych rozwiązań z nadrzędnymi celami rozwoju miasta. W szczególności projekt planu realizuje cele określone w Aktualizacji „Strategii Rozwoju Kalisza do 2030 roku z perspektywą do 2035 roku” (Uchwała Nr XXVIII/380/2026 Rady Miasta Kalisza z dnia 30 kwietnia 2026 r.) w zakresie kształtowania systemu zieleni miejskiej, rozwoju infrastruktury rekreacyjnej oraz ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych. Zgodnie z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, sporządzonym w ramach przedmiotowego opracowania, analizowany teren znajduje się w obszarze funkcjonalnym zabudowy podmiejskiej oraz terenów otwartych oraz w aspekcie ochrony środowiska i kształtowania systemu zieleni – część terenu stanowi teren sportu i rekreacji. Dominująca funkcja rekreacyjna i przyrodnicza obszaru Parku Tyniec jest w pełni zgodna z wymiarem „Kalisz - nasza przestrzeń”, określonym w Strategii. Tereny przeznaczone w planie miejscowym pod usługi sportu i rekreacji (US), pozostają w bezpośrednim związku z celem operacyjnym 2.1 Strategii, określonym jako „Bogata oferta czasu wolnego”. Tereny zieleni naturalnej (ZN) oraz rolnictwa z zakazem zabudowy (RN) służą ochronie terenów przyrodniczych co również jest spójne z ustaleniami Strategii. Tereny wód powierzchniowych śródlądowych (WS) odpowiadają kierunkom w zakresie ochrony zasobów wodnych, wynikającym z polityki przestrzennej gminy. Tereny dróg publicznych, oznaczone symbolami KDL oraz KDD, realizują cel strategiczny w zakresie kształtowania ładu infrastrukturalnego.

Projekt planu uwzględnia również ustalenia Programu ochrony środowiska dla Kalisza – miasta na prawach powiatu na lata 2021–2030, przyjętego Uchwałą nr LI/703/2022 Rady Miasta Kalisza z dnia 31 marca 2022 r., w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, racjonalnej gospodarki wodnej, ochrony powietrza oraz adaptacji do zmian klimatu. Szczególne znaczenie ma przy tym uwzględnienie w planie działań służących rekultywacji terenów zdegradowanych oraz przywracaniu im wartości przyrodniczych i krajobrazowych, co stanowi realizację jednego z kluczowych celów programu ochrony środowiska.

Istotne jest również powiązanie projektu planu z Planem gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Kalisza, który określa szczegółowe cele ograniczenia niskiej emisji w mieście oraz działania, zadania i środki zaradcze. Ustalenia planu miejscowego w zakresie zaopatrzenia w ciepło, możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz kształtowania zabudowy zapewniającej przewietrzanie miasta wpisują się w realizację celów gospodarki niskoemisyjnej i przyczyniają się do poprawy jakości powietrza na terenie miasta.

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Na podstawie zebranych materiałów oraz szczegółowej wizji terenowej dokonano oceny uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, a także identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Wizja terenowa obejmowała szczegółowe rozpoznanie stanu zagospodarowania terenu, form użytkowania, stanu zachowania elementów środowiska przyrodniczego oraz identyfikację potencjalnych źródeł oddziaływania na środowisko. Szczególną uwagę zwrócono na stan zbiornika wodnego, charakterystykę zbiorowisk roślinnych, obecność gatunków chronionych oraz formy ukształtowania terenu wynikające z dawnej działalności wydobywczej.

W trakcie przygotowywania niniejszego opracowania analizie poddano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju oraz dokonano oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

Wnioski wynikające z ww. analiz skonfrontowano z ustaleniami projektu planu oraz przepisami prawa ochrony środowiska, co pozwoliło na kompleksową ocenę potencjalnych oddziaływań oraz sformułowanie rekomendacji dotyczących rozwiązań minimalizujących negatywne skutki środowiskowe. Zastosowana metodyka opierała się na podejściu systemowym, uwzględniającym wzajemne powiązania między poszczególnymi komponentami środowiska oraz kumulatywny charakter oddziaływań.

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Monitoring środowiska przyrodniczego obszaru objętego projektem planu może polegać na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, którego koordynatorem jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Monitoring może być prowadzony także w ramach indywidualnych

zamówień, szczególnie w przypadkach wymagających bardziej szczegółowych analiz lub częstszych pomiarów niż te realizowane w ramach monitoringu państwowego. Zaznaczyć należy, że w przypadku bazowania na wynikach uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska muszą one odnosić się do obszaru objętego projektem planu lub jego bezpośredniego sąsiedztwa, aby zapewnić reprezentatywność danych i możliwość wyciągania wiarygodnych wniosków dotyczących rzeczywistych oddziaływań.

Szczególną uwagę powinno się zwrócić na badania dotyczące wód powierzchniowych, wód podziemnych, poziomu hałasu oraz jakości powietrza, jako komponentów środowiska najbardziej narażonych na oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń planu. W przypadku wód powierzchniowych istotne jest monitorowanie stanu ekologicznego i chemicznego rzeki Śwędni, ze szczególnym uwzględnieniem wskaźników świadczących o zanieczyszczeniu biogenami oraz materią organiczną. Dla wód podziemnych kluczowe znaczenie ma monitoring stanu ilościowego i chemicznego, szczególnie w kontekście ochrony ujęć wód znajdujących się na terenie opracowania.

Ponadto kontrole przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody prowadzą także właściwe służby, m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, a także wydziały ds. ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego, powiatowego oraz miasta Kalisza. Działania kontrolne tych organów stanowią istotne uzupełnienie systemowego monitoringu środowiska, pozwalając na identyfikację przypadków naruszenia przepisów oraz egzekwowanie stosowania rozwiązań minimalizujących negatywne oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 55 ust. 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie Prezydent Miasta Kalisza jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko, a zidentyfikowane wnioski, uwagi i zalecenia pozwolą naprawić ewentualne uchybienia i przyczynią się do poprawy stanu środowiska. Obowiązek ten ma charakter ciągły i powinien być realizowany przez cały okres obowiązywania planu miejscowego, ze szczególnym uwzględnieniem etapów intensywnej realizacji inwestycji.

Po zrealizowaniu ustaleń miejscowego planu proponuje się monitoring z zastosowaniem metody wskaźnikowej, obejmujący następujące parametry:

- średnie roczne stężenie dwutlenku siarki (SO_2) w powietrzu – raz na rok, z uwzględnieniem zarówno poziomu dopuszczalnego dla ochrony zdrowia ludzi, jak i poziomu dopuszczalnego dla ochrony roślin, co pozwoli na ocenę wpływu realizacji ustaleń planu na jakość powietrza oraz identyfikację ewentualnych źródeł emisji wymagających ograniczenia;
- średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM_{10} w powietrzu – raz na rok, z uwzględnieniem zarówno średniorocznego poziomu dopuszczalnego, jak i dobowego poziomu dopuszczalnego, którego przekroczenia są szczególnie istotne z punktu widzenia ochrony zdrowia ludzi, zwłaszcza w sezonie grzewczym;
- średnie roczne stężenie dwutlenku azotu (NO_2) w powietrzu – raz na rok, jako wskaźnika emisji komunikacyjnej oraz emisji z procesów spalania paliw, co pozwoli na ocenę wpływu zwiększonego ruchu komunikacyjnego związanego z realizacją funkcji usługowych i rekreacyjnych;
- przeprowadzanie okresowych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym częstotliwość ich opróżniania – raz na rok (w przypadku powstania budynków, w których odprowadzanie ścieków będzie odbywało się do szczelnych zbiorników bezodpływowych), co zapewni weryfikację prawidłowości gospodarki ściekowej oraz wyeliminuje ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych.

Dodatkowo, ze względu na specyfikę obszaru opracowania, proponuje się rozszerzenie monitoringu o następujące elementy:

- monitoring stanu ekologicznego i chemicznego wód powierzchniowych rzeki Śwędni – raz na rok, z uwzględnieniem wskaźników biologicznych (makrobezkręgowce bentosowe, fitobentos, makrofity, ichtiofauna) oraz fizykochemicznych (biogeny, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny), co pozwoli na ocenę wpływu realizacji ustaleń planu na stan wód oraz weryfikację skuteczności przyjętych rozwiązań ochronnych;
- monitoring stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych – raz na rok, z uwzględnieniem poziomu zwierciadła wody oraz podstawowych wskaźników jakości wody (azotany, azotyny, fosforany, chlorki, przewodność elektrolityczna), szczególnie w otoczeniu ujęć wód znajdujących się na terenie opracowania;
- monitoring poziomu hałasu – raz na trzy lata, z uwzględnieniem pomiarów w porze dziennej i nocnej na terenach podlegających ochronie akustycznej, w tym w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz na terenach rekreacyjnych, co pozwoli na weryfikację dotrzymania dopuszczalnych poziomów hałasu oraz identyfikację ewentualnej konieczności zastosowania dodatkowych środków ochrony akustycznej;
- monitoring różnorodności biologicznej – raz na trzy lata, z uwzględnieniem inwentaryzacji gatunków ptaków wodno-błotnych występujących w obrębie zbiornika wodnego oraz oceny stanu siedlisk

przyrodniczych, co pozwoli na ocenę wpływu realizacji ustaleń planu na wartości przyrodnicze obszaru oraz weryfikację skuteczności przyjętych rozwiązań ochronnych;

- monitoring realizacji powierzchni biologicznie czynnej – na etapie wydawania pozwoleń na budowę oraz po zakończeniu inwestycji, w celu weryfikacji zgodności realizacji z ustaleniami planu w zakresie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, co ma kluczowe znaczenie dla zachowania funkcji ekologicznych terenu oraz ograniczenia odpływu wód opadowych.

Na obecnym etapie projektowania precyzyjne określenie częstotliwości monitoringu oraz podanie jego zakresu jest niemożliwe, gdyż zależy to od rzeczywistego tempa i charakteru realizacji ustaleń planu. Jednak w celu szczegółowego określenia wpływu realizacji ustaleń projektu planu zaleca się prowadzenie badań monitorujących stan poszczególnych komponentów środowiska raz w roku, z możliwością zwiększenia częstotliwości pomiarów w przypadku stwierdzenia negatywnych tendencji lub przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości środowiska. Należy zaznaczyć, że zakres i częstotliwość prowadzonego monitoringu powinny być dostosowane do stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych ustaleń projektu planu dotyczących lokalizacji nowych inwestycji, a także do wyników wcześniejszych pomiarów – w przypadku stwierdzenia stabilnego stanu środowiska częstotliwość pomiarów może być zmniejszona, natomiast w przypadku negatywnych tendencji powinna być zwiększona.

Poza aspektem środowiskowym istotny jest także aspekt społeczny skutków realizacji zapisów planu. Można założyć, że przyjęte rozwiązania będą zadowalające dla przyszłych użytkowników, pod warunkiem właściwej realizacji funkcji rekreacyjnych oraz zapewnienia odpowiedniej jakości przestrzeni publicznych. Obszar opracowania – z uwagi na prowadzoną tu w przeszłości eksploatację surowca ilastego – jest terenem przyrodniczo zdegradowanym. Ustalenie w planie przeznaczenia pod tereny sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej pozwoli na poprawę stanu środowiska przyrodniczego, kierując się ideą ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie realizacja tych funkcji stworzy nową jakość przestrzeni miejskiej, dostępną dla mieszkańców całego miasta, co przyczyni się do poprawy jakości życia oraz wzmocnienia tożsamości lokalnej.

Wyniki monitoringu powinny być dokumentowane w formie raportów sporządzanych przez Prezydenta Miasta Kalisza i udostępniane publicznie, zgodnie z zasadami dostępu do informacji o środowisku. Raporty te powinny zawierać nie tylko wyniki pomiarów, lecz również ich interpretację, ocenę zgodności z przyjętymi celami środowiskowymi oraz rekomendacje dotyczące ewentualnych działań korygujących. W przypadku stwierdzenia negatywnych oddziaływań przekraczających przyjęte standardy jakości środowiska konieczne będzie podjęcie działań naprawczych, które mogą obejmować zarówno zmiany w sposobie użytkowania terenu, jak i wprowadzenie dodatkowych rozwiązań technicznych ograniczających emisję zanieczyszczeń.

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń projektu planu nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na oddalenie obszaru miasta od granic państwa oraz na znikome oddziaływanie planowanej inwestycji. Charakter ustaleń planu, obejmujących przede wszystkim funkcje rekreacyjne, usługowe oraz ochronę wartości przyrodniczych, nie stwarza również potencjału dla oddziaływań o charakterze transgranicznym poprzez media środowiskowe. Planowane zagospodarowanie nie przewiduje lokalizacji obiektów mogących powodować emisję zanieczyszczeń do powietrza, wód lub gleby w ilościach mogących mieć znaczenie w skali ponadlokalnej. Również oddziaływania pośrednie, takie jak zwiększony ruch komunikacyjny czy wzrost zużycia zasobów naturalnych, będą miały charakter lokalny i nie wykrócą poza obszar miasta Kalisza i jego bezpośredniego sąsiedztwa.

W kontekście transgranicznego oddziaływania na środowisko istotne znaczenie ma również analiza powiązań hydrologicznych. Teoretycznie istnieje możliwość oddziaływania na wody transgraniczne poprzez system rzeczny - do obszaru opracowania przylega dolina rzeki Śwędry. Jednak ze względu na znaczne oddalenie obszaru opracowania od granicy państwa, wielokrotne rozcieńczenie ewentualnych zanieczyszczeń w kolejnych ciekach wodnych oraz stosunkowo niewielką skalę planowanych inwestycji, oddziaływanie to – jeśli w ogóle wystąpiłoby – byłoby niemierzalne i pozbawione jakiegokolwiek znaczenia praktycznego.

6 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Uwarunkowania przyrodnicze i zagospodarowanie terenów

Zagospodarowanie obszaru

Obszar opracowania został w znacznym stopniu przekształcony w wyniku działalności człowieka – w

przeszłości był miejscem eksploatacji powierzchniowej ilów, prowadzonej przez kilkadziesiąt lat w ramach funkcjonowania cegielni. Decyzją Ministra Środowiska z dnia 24 lutego 2000 roku anulowano z bilansu zasoby surowca ilastego „Tyniec”, co formalnie zakończyło możliwość kontynuowania działalności wydobywczej na tym terenie. Wyrobisko po wydobyciu ilów cechowały charakterystyczne skarpy i inne nierówności terenowe, będące efektem wieloletniego wybierania surowca; najgłębszy z dołów został wypełniony wodą, tworząc zbiornik o powierzchni około 1,5 ha i głębokości dochodzącej miejscami do kilku metrów. Teren stanowił swoiste „dzikie wysypisko” – wysypywano tam śmieci oraz gruz budowlany, co dodatkowo pogłębiło degradację środowiska i stworzyło zagrożenie dla wód podziemnych oraz gleby.

Obowiązujący „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – Tyniec” (przyjęty uchwałą Nr XI/135/2003 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 25 września 2003 roku) zakładał rekultywację zdegradowanych terenów pokopalnianych na cele rekreacji i sportu oraz poszerzenie istniejącego cmentarza parafialnego. Częściowo zamierzenie to zostało osiągnięte: teren został wyrównany i uporządkowany poprzez usunięcie części odpadów oraz wyrównanie najbardziej stromych skarp, a po zachodniej stronie zbiornika wodnego powstał plac zabaw, stanowiący pierwszy element realizacji funkcji rekreacyjnych. Nadal znajdują się tam pozostałości zabudowań po cegielni, w tym fundamenty budynków produkcyjnych oraz fragmenty infrastruktury technicznej, a także budynek mieszkalny, który powstał jeszcze w okresie funkcjonowania zakładu i obecnie stanowi jedyny obiekt mieszkalny na terenie opracowania.

Mimo upływu ponad dwudziestu lat od uchwalenia planu miejscowego większość jego ustaleń nie została zrealizowana, co świadczy o nieadekwatności przyjętych wówczas rozwiązań do rzeczywistych potrzeb i możliwości inwestycyjnych. Teren pozostaje w znacznej mierze niezagospodarowany, porośnięty roślinnością ruderalną oraz samosiejkami drzew i krzewów, które rozwinęły się w wyniku naturalnej sukcesji ekologicznej. Jednocześnie zaprzestanie działalności wydobywczej oraz ograniczenie presji antropogenicznej stworzyły warunki dla rozwoju wartości przyrodniczych, w szczególności dla zasiedlenia zbiornika wodnego przez ptactwo wodno-błotne, które znalazło tu dogodne warunki do żerowania, odpoczynku i lęgów.

Ukształtowanie terenu i warunki geologiczne

Teren opracowania stanowi wysoczyznę przechodzącą w wysoką terasę plejstoceniską erozyjno-akumulacyjną rzeki Prosny, a na wschodzie – w terasę akumulacyjną holoceniską niską rzeki Swędrni, o spadkach 5–8%, a lokalnie nawet więcej, szczególnie w obrębie skarp wyrobiska pokopalniowego. Wysokości bezwzględne kształtują się od 123,88 m n.p.m. przy ulicy Żytniej do 102,4 m n.p.m. przy rzece Swędrni, co daje różnicę wysokości przekraczającą 21 metrów na stosunkowo niewielkim obszarze. Poziom wody wyrobiska wynosi 110,77 m n.p.m., co oznacza, że zwierciadło wody znajduje się około 13 metrów poniżej najwyższych partii terenu i około 8 metrów powyżej poziomu terasy zalewowej Swędrni. Tak zróżnicowanie wysokości oraz obecność stromych skarp, miejscami o nachyleniu przekraczającym 30 stopni, stwarza specyficzne uwarunkowania dla zagospodarowania terenu. Z jednej strony urozmaicona rzeźba terenu stanowi walor krajobrazowy i stwarza możliwości dla atrakcyjnego zagospodarowania rekreacyjnego, z drugiej zaś wymaga szczególnej uwagi w zakresie zabezpieczenia przed procesami erozyjnymi oraz osuwiskowymi, szczególnie w kontekście planowanego intensywnego użytkowania rekreacyjnego.

Podłoże tego terenu stanowią utwory trzeciorzędowe oraz czwartorzędowe. Utwory trzeciorzędowe to w głównej mierze iły poznańskie o barwach niebiesko-zielonych ze smugami czerwonymi, należące do formacji poznańskiej oligocenu; w częściach spągowych iły przechodzą w mułki, miejscami z wkładkami piasków drobnoziarnistych. Na terenie wyrobiska iły te były przedmiotem eksploatacji ze względu na ich korzystne właściwości ceramiczne, umożliwiające produkcję cegły i innych wyrobów ceramiki budowlanej. Nadkład w złożu stanowią osady czwartorzędowe: gliny, muły, piaski gliniaste, miejscami z domieszką żwirów i gładów. Osady te zostały w znacznej mierze usunięte w trakcie eksploatacji złoża, a następnie częściowo przemieszane z materiałem nasypowym, w tym gruzem budowlanym i odpadami, co doprowadziło do powstania specyficznego substratu o bardzo zróżnicowanych właściwościach fizykochemicznych i mechanicznych. Południowa część obszaru (tereny wysokiej terasy plejstoceniskiej erozyjno-akumulacyjnej rzeki Prosny) zbudowana jest z utworów wodnolodowcowych – piasków drobnych, lokalnie pylastych, oraz żwirów i pospółek, o miąższości dochodzącej do kilkunastu metrów. Utwory te charakteryzują się dobrą przepuszczalnością i stanowią lokalny poziom wodonośny, wykorzystywany przez ujęcia wód znajdujące się na terenie opracowania.

Warunki wodne

Teren miasta położony jest w dorzeczu rzeki Prosny, która płynie z południowego wschodu na północny zachód, przecinając miasto w jego centralnej części. W centrum rozdziela się na kanały: Rypinkowski i Bernardyński, stanowiące efekt historycznych prac regulacyjnych mających na celu zabezpieczenie miasta przed powodzią oraz umożliwienie wykorzystania energii wodnej. Wraz z dopływami – Pokrzywnicką, Piwonką, Swędrnią i Krępicą – tworzą rozgałęziony węzeł wodny, stanowiący

charakterystyczny element struktury przestrzennej miasta oraz istotny korytarz ekologiczny. Obszar opracowania od strony wschodniej sąsiaduje z rzeką Swędnia, której koryto znajduje się w odległości około 50 metrów od granicy planu, natomiast od Prosny położony jest daleko na północ, w odległości przekraczającej 2 kilometry.

Swędnia jest prawobrzeżnym dopływem Prosny o długości około 25 km i powierzchni zlewni wynoszącej około 140 km². Jej źródła znajdują się na Wysoczyźnie Kaliskiej, na wschód od miasta, a ujście do Prosny – w północnej części Kalisza. W obrębie obszaru opracowania dolina Swędni ma szerokość około 200 metrów i jest w znacznej mierze porośnięta roślinnością łąkową oraz zakrzewioną, stanowiąc istotny korytarz ekologiczny oraz obszar retencji wód powodziowych.

Na terenie wyrobiska znajduje się zbiornik wodny, który powstał w wyniku gromadzenia się wody z opadów atmosferycznych w zagłębieniu o nieprzepuszczalnym podłożu, jakie stanowią ility poznańskie. Zbiornik ma powierzchnię około 1,5 ha i głębokość maksymalną dochodzącą do około 4–5 metrów. Linia brzegowa zbiornika jest silnie urozmaicona, z licznymi zatokami i cypelkami, co stwarza korzystne warunki dla rozwoju roślinności szuwarowej oraz zasiedlenia przez ptactwo wodno-błotne. Woda w zbiorniku ma charakter stagnujący, bez wyraźnego dopływu i odpływu, co sprzyja procesom eutrofizacji oraz rozwojowi roślinności wodnej i szuwarowej.

Gleby

Po zakończeniu eksploatacji cały jej obszar przedstawia całkowicie odmienne stosunki glebowo-wodne niż przed jej rozpoczęciem. Pozostał substrat o charakterze piasku, glin i iłów, miejscami przemieszany z materiałem nasypowym, w tym gruzem budowlanym, odpadami oraz materiałem ziemnym pochodzącym z innych lokalizacji. Ponadto teren był w przeszłości zasypywany gruzem budowlanym oraz materiałem ziemnym, co doprowadziło do powstania mozaiki różnych typów substratu o bardzo zróżnicowanych właściwościach. Klasyfikacja gruntowa jest bardzo zróżnicowana: znaczną część terenu stanowią nieużytki, ponadto – tereny przemysłowe, mieszkaniowe, inne tereny zabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe oraz drogi. Grunty rolne to ok. 35% całej powierzchni opracowania; stanowią je jednak głównie słabe gleby V i VI klasy bonitacyjnej, o niskiej przydatności rolniczej, wykorzystywane ekstensywnie jako łąki lub pastwiska. W północnej części terenu występuje także obszar gleb IVb klasy bonitacyjnej, o nieco lepszych właściwościach, wykorzystywanych jako grunty orne.

Szata roślinna i fauna

Pod względem roślinności obszar objęty planem nie pełni istotnych wartości przyrodniczych w skali regionalnej czy krajowej, jednak w skali lokalnej stanowi ważny element systemu przyrodniczego miasta. Brak jest kompleksów leśnych, łąk, pastwisk i stanowisk naturalnie występujących roślin objętych ochroną gatunkową lub siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie prawnej na mocy dyrektywy siedliskowej. Występują tu liczne skupiska drzew, są to jednak głównie samosiejki charakterystyczne dla obszarów silnie przekształconych – głównie drzewa liściaste, takie jak brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), wierzba iwa (*Salix caprea*), olcha czarna (*Alnus glutinosa*), topola osika (*Populus tremula*), a także krzewy, w tym jeżyna (*Rubus* sp.), głóg (*Crataegus* sp.) oraz róża dzika (*Rosa canina*). Drzewa te osiągają różny wiek i rozmiary – od młodych siewek po osobniki kilkunastoletnie tworząc mozaikę różnych stadiów sukcesji ekologicznej. Zbiorowiska roślin ruderalnych, rozwijające się na terenach zdegradowanych i nasypowych, reprezentowane są przez gatunki charakterystyczne dla siedlisk antropogenicznych. Do najczęściej spotykanych należą: pokrzywa żegawka (*Urtica urens*) i pospolita (*Urtica dioica*), tasznik pospolity (*Capsella bursa-pastoris*), mniszek lekarski (*Taraxacum officinale*), wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare*), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*), babka lancetowata (*Plantago lanceolata*), a także gatunki obcego pochodzenia, takie jak nawłóć kanadyjska (*Solidago canadensis*) oraz rdestowiec ostrokończysty (*Reynoutria japonica*), które wykazują tendencję do ekspansywnego rozprzestrzeniania się i mogą stanowić zagrożenie dla rodzimej flory. W obrębie zbiornika wodnego oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie rozwinęły się zbiorowiska roślinności wodnej i szuwarowej, stanowiące istotny element siedliskowy dla ptactwa wodno-błotnego.

Na terenie Kalisza znajdują się liczne miejsca występowania ptactwa wodno-błotnego; do najważniejszych z nich – poza tymi w dolinie Prosny – należy ostoja w rejonie glinianki położonej na terenie opracowania planu. Do gatunków tam występujących należą: perkozy (Tachybaptus ruficollis), kaczka krzyżówka (*Anas platyrhynchos*), łyska zwyczajna (*Fulica atra*), trzcinniczek (*Acrocephalus scirpaceus*), trzcinak (*Acrocephalus arundinaceus*), potrzos (*Emberiza schoeniclus*). Spośród wymienionych gatunków perkozy, trzcinniczek, trzcinak i potrzos są w Polsce objęte ochroną ścisłą, wymagającą ochrony czynnej (zgodnie z listą zwierząt chronionych zawartą w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt). Brak natomiast gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadkich w skali kraju czy regionu.

Ponadto na terenie opracowania występują pospolite gatunki drobnych ssaków, ptaków i owadów, najlepiej przystosowanych do warunków życia w strefie miejskiej i podmiejskiej. Do pospolicie

występujących gatunków chronionych zalicza się: wróble (*Passer domesticus*), sójki (*Garrulus glandarius*), kawki (*Corvus monedula*), dzięcioł duży (*Dendrocopos major*), szpaki (*Sturnus vulgaris*), gawrony (*Corvus frugilegus*), sroki (*Pica pica*), krety (*Talpa europaea*), bezkręgowce (biegacze *Carabus* sp., trzmiele *Bombus* sp.). Na obszarze objętym planem spotykane są sporadycznie gatunki łowne, znajdujące tu dogodnie miejsca do żerowania w rejonie gospodarstw rolnych, m.in.: sarna (*Capreolus capreolus*), lis (*Vulpes vulpes*), bażant (*Phasianus* sp.), kuna domowa (*Martes foina*), zając szarak (*Lepus europaeus*), kuropatwa (*Perdix perdix*). Gatunki te wymienione są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. 2023 r., poz. 2454). Wprawdzie na obszarze objętym planem nie prowadzi się polowań, jednak zwierzynie zapewnia się właściwe warunki bytowania i przemieszczania zgodnie z prawem łowieckim, w tym możliwość migracji do sąsiednich terenów otwartych oraz dostęp do źródeł pokarmu i wody.

Różnorodność biologiczna terenu, mimo jego silnego przekształcenia antropogenicznego, jest stosunkowo wysoka, co wynika z mozaikowego charakteru siedlisk oraz obecności różnych stadiów sukcesji ekologicznej. Szczególnie cenne są siedliska wodno-błotne związane ze zbiornikiem wodnym, stanowiące refugium dla gatunków zagrożonych utratą siedlisk w wyniku intensyfikacji rolnictwa oraz urbanizacji. Zachowanie i ochrona tych siedlisk powinna stanowić jeden z priorytetów w realizacji ustaleń planu miejscowego.

Formy ochrony przyrody na terenie gminy

Obszar objęty projektem planu położony jest poza granicami powierzchniowych form ochrony przyrody ustanowionych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Nie występują tu parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne ani zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Najbliższą formą ochrony przyrody jest Rezerwat Przyrody „Torfowisko Lis”, położony w odległości około 3 km na północny wschód od obszaru opracowania, chroniący cenne siedliska torfowiskowe oraz związane z nimi gatunki roślin i zwierząt.

Obszar opracowania położony jest poza korytarzami ekologicznymi o randze krajowej oraz międzynarodowej, wyznaczonymi w dokumentach strategicznych dotyczących ochrony różnorodności biologicznej. Najbliższym obszarem pełniącym istotne funkcje przyrodnicze jest dolina rzeki Swędni, na zboczu której znajduje się teren opracowania. Stanowi ona lokalny korytarz ekologiczny, umożliwiający migrację gatunków oraz wymianę genową między populacjami, a także pełni istotne funkcje w zakresie retencji wód oraz ochrony przed powodzią. Zachowanie ciągłości i drożności tego korytarza ma kluczowe znaczenie dla funkcjonowania systemu przyrodniczego miasta oraz utrzymania różnorodności biologicznej.

Na północny zachód od analizowanego terenu (ok. 0,60 km) znajduje się obszar Natura 2000 „Dolina Swędni” PLH300034. Obejmuje fragment wspomnianej doliny rzeki Swędni i jej dopływu – Żabianki – oraz przylegające tereny rozcinanej przez te ciekі Wysoczyzny Kaliskiej. Na terenie Kalisza leży jedynie zachodni kraniec SOO o powierzchni ok. 4,3 ha, obejmujący fragment doliny Swędni w rejonie jej ujścia do Prosny. Dla obszaru Natura 2000 „Dolina Swędni” nie ustanowiono planu zadań ochronnych, dlatego też dla obszaru opracowania nie zidentyfikowano istniejących i potencjalnych zagrożeń oraz proponowanych działań ochronnych w formie dokumentu formalnego. Niemniej jednak ogólne cele ochrony obszaru, wynikające z jego wyznaczenia, obejmują zachowanie i odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotami ochrony, w tym poprzez utrzymanie ekstensywnego użytkowania łąk, zachowanie naturalnego reżimu hydrologicznego oraz ograniczenie presji antropogenicznej.

Stan środowiska

Wody powierzchniowe

Kalisz jest jednym z większych miast regionu wodnego Warty, który z kolei należy do obszaru dorzecza Odry. Główny element sieci rzecznej Kalisza stanowi rzeka Prośna (lewy dopływ Warty), płynąca z południa na północny zachód. Jej głównymi dopływami na obszarze miasta są ciekі: Pokrzywnica, Swędnia (dopływy prawe), Piwonka i Krępica (dopływy lewe). Razem składają się na Kaliski Węzeł Wodny (KWW), stanowiący złożony system hydrograficzny o istotnym znaczeniu dla gospodarki wodnej miasta oraz dla funkcjonowania ekosystemów wodnych i wodno-błotnych.

Zgodnie z klasyfikacją JCWP obszar opracowania położony jest w zlewni rzecznej „Swędni” (RW600010184829). Typ abiotyczny rzeki określono jako PNp (potok nizinny piaszczysty), co odzwierciedla naturalne uwarunkowania hydromorfologiczne ciekі, ukształtowane przez podłoże geologiczne oraz warunki klimatyczne regionu.

Według *Raportu z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej*

w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019–2024, opublikowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Śwędrnia od Żabianki do ujścia (RW600010184829) charakteryzuje się złym stanem ekologicznym. Elementem decydującym o złej klasyfikacji stanu ekologicznego są makrobezkręgowce bentosowe, sklasyfikowane w klasie V, co świadczy o głębokiej degradacji ekosystemu wodnego oraz braku gatunków wrażliwych na zanieczyszczenie. Jest to wynik charakterystyczny dla obszarów intensywnego rolnictwa i terenów zurbanizowanych – do takich należy zlewnia Śwędni w rejonie Kalisza, gdzie dominuje zabudowa mieszkaniowa oraz tereny rolnicze użytkowane intensywnie z zastosowaniem nawozów mineralnych i środków ochrony roślin. Szczególnie niepokojące są wysokie stężenia azotu azotanowego i azotu ogólnego, czego przyczyną jest wysoka presja rolnicza w zlewni, przejawiająca się nadmiernym stosowaniem nawozów mineralnych oraz nieprawidłowym gospodarowaniem nawozami naturalnymi.

Stan chemiczny JCWP Śwędni również oceniony został jako poniżej dobrego (klasa 2) i wynika to z bioakumulacji PBDE (polibromowanych eterów difenyłowych) w biocie (która wielokrotnie przekracza środowiskową normę jakości EQS), co jest konsekwencją właściwości fizykochemicznych tej grupy substancji i odzwierciedla ich trwałość w środowisku i zdolność do długotrwałego kumulowania się w tkankach organizmów wodnych, niezależnie od aktualnego poziomu emisji tych substancji do środowiska.

Stan JCWP Śwędni od lat utrzymuje się na poziomie niespełniającym celów środowiskowych wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), co świadczy o systemowym charakterze problemów oraz konieczności podjęcia kompleksowych działań naprawczych. Osiągnięcie dobrego stanu wód wymagałoby przede wszystkim działań ograniczających wpływ biogenów ze źródeł rolniczych, w tym promowania dobrych praktyk rolniczych, tworzenia stref buforowych wzdłuż cieków, ograniczenia stosowania nawozów mineralnych oraz poprawy gospodarowania nawozami naturalnymi. Istotne znaczenie ma również poprawa ciągłości morfologicznej cieku poprzez likwidację lub przebudowę progów i jazów uniemożliwiających migrację organizmów wodnych, renaturyzację zdegradowanych odcinków koryta oraz przywrócenie naturalnego reżimu hydrologicznego.

Jakość wód podziemnych

Obszar objęty planem znajduje się w Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 81 (PLGW600081). Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* charakteryzuje się ona dobrym stanem chemicznym i ilościowym oraz nie jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Celami środowiskowymi dla przedmiotowej JCWPd jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego, co wymaga prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej oraz ochrony przed zanieczyszczeniem. Zgodnie z *Raportem o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na 2022 rok* przygotowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny i opublikowanym przez Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska JCWPd nr 81 osiąga dobry stan ogólny wód podziemnych zarówno pod względem chemicznym, jak i ilościowym. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że dobry stan wód podziemnych w skali całej JCWPd nie wyklucza występowania lokalnych problemów związanych z zanieczyszczeniem lub nadmiernym poborem wody. Na terenie opracowania znajdują się ujęcia wód podziemnych, które wymagają szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym poprzez wyznaczenie stref ochronnych oraz ograniczenie działalności mogącej stanowić zagrożenie dla jakości wody.

Powietrze atmosferyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska, oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy – na terenie województwa wielkopolskiego wydzielono 3 strefy, w tym strefę miasto Kalisz. Badania jakości powietrza dla miasta Kalisz, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadza GIOŚ RWMS w Poznaniu. Wyniki prowadzonych badań publikowane są w postaci Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Zgodnie z ostatnim raportem (za 2024 rok) strefa wielkopolska cechuje się dość dobrą jakością powietrza. W strefie m. Kalisz nie notuje się przekroczeń stężeń substancji chemicznych. Zaliczenie strefy do tej klasy danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza.

Tabela 1 Wyniki oceny jakości powietrza w roku 2025 pod kątem ochrony zdrowia ludzi

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	A

(źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2025. WIOŚ Poznań, 2026)

Klasa A oznacza, że stężenia zanieczyszczenia nie przekracza poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych. (poziom A1 dotyczy kryteriów PM_{2,5} i oznacza, że stężenie pyłu zawieszonego mieści się w dopuszczalnych normach).

Odporność środowiska na degradację i zdolności do regeneracji

Obszar opracowania – choć nie jest w pełni zainwestowany – jest terenem przyrodniczo zdegradowanym z uwagi na prowadzoną tu w przeszłości eksploatację surowca ilastego. Naturalna regeneracja szaty roślinnej i gleby możliwa jest jedynie przy założeniu zupełnego zaniechania użytkowania oraz upływu bardzo długiego czasu, liczącego się w dziesiątkach lub nawet setkach lat, co nie stanowi realnego scenariusza w warunkach miejskich. Ustalenie w planie przeznaczenia pod tereny sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej pozwoli na poprawę stanu środowiska przyrodniczego poprzez świadome kształtowanie struktury i funkcji ekosystemów w ramach działań rekultywacyjnych, obejmujących zarówno techniczne przygotowanie terenu, jak i wprowadzenie odpowiedniej roślinności oraz zarządzanie procesami sukcesji ekologicznej.

Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności

Miasto Kalisz, mimo przekształceń środowiska przyrodniczego charakterystycznych dla obszarów zurbanizowanych, posiada tereny szczególnie cenne przyrodniczo, stanowiące istotny element systemu przyrodniczego miasta oraz regionu. Do chronionych elementów środowiska przyrodniczego w mieście należą: Rezerwat Przyrody „Torfowisko Lis“, chroniący cenne siedliska torfowiskowe oraz związane z nimi gatunki roślin i zwierząt, obszar Natura 2000 „Dolina Śwędri“, obejmujący fragment doliny rzeki Śwędri wraz z cennymi siedliskami łąkowymi i leśnymi, oraz liczne pomniki przyrody, reprezentowane głównie przez okazałe drzewa rosnące w parkach, na cmentarzach oraz przy zabytkowych obiektach.

Na samym obszarze objętym projektem mpzp nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody ustanowione na mocy ustawy o ochronie przyrody. Obszar nie przedstawia wartości przyrodniczych w skali regionalnej czy krajowej, jednak w skali lokalnej stanowi istotny element systemu przyrodniczego miasta, szczególnie ze względu na obecność ostoi ptactwa wodno-błotnego oraz potencjał dla rozwoju funkcji ekologicznych w ramach działań rekultywacyjnych. Jednocześnie obszar nie oddziałuje znacząco na otoczenie w sposób negatywny – nie stanowi źródła zanieczyszczeń ani innych uciążliwości środowiskowych, a jego obecny stan użytkowania nie stwarza zagrożeń dla sąsiednich terenów chronionych.

Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Polityka przestrzenna miasta Kalisza, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, sformułowana w Aktualizacji „Strategii Rozwoju Kalisza do 2030 roku z perspektywą do 2035 roku”, przyjętej Uchwałą Nr XXVIII/380/2026 Rady Miasta Kalisza z dnia 30 kwietnia 2026 r., określa cele w zakresie kształtowania systemu zieleni miejskiej, rozwoju infrastruktury rekreacyjnej oraz ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych. Dominująca funkcja rekreacyjna i przyrodnicza obszaru Parku Tyniec jest w pełni zgodna z wymiarem "Kalisz - nasza przestrzeń" określonym w Strategii oraz pozostaje w bezpośrednim związku z jej celem operacyjnym 2.1. "Bogata oferta czasu wolnego".

Na podstawie ww. dokumentu oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, sporządzonego w zgodności z jego ustaleniami, następować będzie rozwój przestrzenny tej części miasta. Zaniechanie realizacji ustaleń "Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - Park Tyniec" skutkowałoby utrzymaniem stanu istniejącego, a więc zachowaniem terenu w przeważającej części niezagospodarowanego i zaniedbanego, z niewykorzystanym potencjałem. Należy bowiem wskazać, że ustalenia obecnie obowiązującego "Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Tyniec" do chwili obecnej nie zostały zrealizowane, za wyjątkiem terenu przeznaczonego pod poszerzenie cmentarza.

W przypadku braku realizacji ustaleń nowego planu miejscowego można przewidywać następujące

tendencje zmian środowiska:

- kontynuacja procesów sukcesji ekologicznej na terenach niezagospodarowanych, prowadząca do stopniowego zarastania terenu roślinnością krzewiastą i drzewiastą, co z jednej strony może przyczynić się do zwiększenia różnorodności biologicznej, z drugiej zaś może prowadzić do utraty wartości krajobrazowych oraz ograniczenia dostępności terenu dla celów rekreacyjnych;
- postępująca eutrofizacja zbiornika wodnego w wyniku dopływu biogenów ze spływów powierzchniowych oraz rozkładu materii organicznej, prowadząca do pogorszenia jakości wody, intensywnego rozwoju roślinności wodnej oraz okresowych zakwitów sinic, co może ograniczyć walory rekreacyjne zbiornika oraz stanowić zagrożenie dla ptactwa wodno-błotnego;
- niekontrolowana presja rekreacyjna w wyniku spontanicznego wykorzystywania terenu przez mieszkańców miasta, bez odpowiedniego zagospodarowania i zarządzania, co może prowadzić do degradacji najbardziej wrażliwych siedlisk, płoszenia ptactwa oraz powstawania dzikich ścieżek i miejsc wypoczynku;
- ryzyko nielegalnego składowania odpadów na terenach niezagospodarowanych i nieogrodzonych, co może prowadzić do zanieczyszczenia gleby oraz wód powierzchniowych i podziemnych, a także pogorszenia walorów estetycznych terenu;
- utrata potencjału rozwojowego terenu dla funkcji rekreacyjnych i edukacyjnych, co stanowi stratę dla mieszkańców miasta pozbawionych dostępu do atrakcyjnej przestrzeni rekreacyjnej w tej części miasta.

Realizacja ustaleń planu stanowi zatem szansę na kompleksowe uporządkowanie terenu, wykorzystanie jego potencjału rekreacyjnego oraz ochronę i wzmocnienie wartości przyrodniczych, przy jednoczesnym zapewnieniu dostępności dla mieszkańców miasta.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Ujęcia wód podziemnych

Na terenie opracowania (dz. nr 7/12 obręb 055 Tyniec) znajduje się ujęcie wody z utworów jurajskich oznaczone nr VI, woda wydobywana jest z głębokości ok. 120 m wraz ze strefą ochrony bezpośredniej. Ponadto na działce nr 5/1 obręb 055 Tyniec znajduje się także studnia głębinowa nr VIa mająca status odwiertu zastępczego dla odwiertu VI. Obecność ujęć wód podziemnych na terenie opracowania stwarza konieczność zapewnienia szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem. Projekt planu miejscowego uwzględnia obecność ujęć wód poprzez wyznaczenie terenów oznaczonych symbolem IWU (ujęcie wód) oraz ustalenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenu zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony ujęć wód.

Zagrożenie powodziowe

W mieście Kalisz zagrożenie powodziowe stanowią rzeki Proсна, Swędrnia, Trojanówka oraz Kanał Bernardyński. Aktualna ocena ryzyka powodziowego została przedstawiona na mapach zagrożenia powodziowego (MZP) i mapach ryzyka powodziowego (MRP). Obszar opracowania w zakresie jednostek bilansowych RN i ZN znajduje się:

- nieznacznie na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- nieznacznie na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- nieznacznie na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Projekt planu na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią ustala ograniczenia w zagospodarowaniu terenu w oparciu o przepisy odrębne tj. ustawa Prawo wodne. W jednostce ZN obowiązuje zakaz lokalizowania ciągów komunikacyjnych o nawierzchni nieprzepuszczalnej oraz budowli i urządzeń sportowych i rekreacyjnych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią o $p=1\%$ i $p=10\%$. Ochronę ludzi i mienia przed powodzią realizuje się w szczególności przez kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią o $p=1\%$ i $p=10\%$ w jednostkach RN i ZN obowiązuje zakaz zmiany ukształtowania terenu. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz jest wysokie i wynosi 10% nie należy lokalizować nowej zabudowy. Zgodnie z Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. Urz. UE L z dnia 6 listopada 2007 r.) ochronę przed powodzią należy rozpatrywać nie tylko w kontekście występującego zagrożenia czy realizowanych działań technicznych, ale także w kontekście zarządzania ryzykiem powodziowym, którego celem – zgodnie z art. 16 pkt 4 ustawy Prawo wodne – jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi,

środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Zarządzanie ryzykiem powodziowym obejmuje działania prewencyjne (ograniczanie narażenia na powódź poprzez odpowiednie zagospodarowanie przestrzenne), działania ochronne (budowa wałów przeciwpowodziowych, zbiorników retencyjnych) oraz działania w zakresie przygotowania do powodzi i reagowania kryzysowego (systemy ostrzegania, plany ewakuacji).

Na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%, nie obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne, jednakże należy mieć na uwadze, że zagrożenie wystąpienia powodzi o takim prawdopodobieństwie jest realne, szczególnie w kontekście zmian klimatu prowadzących do zwiększenia częstotliwości i intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych, dlatego też w projekcie planu wskazano występowanie tego obszaru.

Zabytki archeologiczne

Obszar objęty opracowaniem znajduje się na obszarze miasta Kalisza uznanym za zabytek decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu z dnia 18.02.1957 r. - Kl. IV-83/2/57, zmienioną orzeczeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29.11.2013 r. - DOZ-OaiK-6700-310-2/12-13[KD]. W związku z tym, ochronie konserwatorskiej podlegają archeologiczne warstwy kulturowo-osadnicze, a prace ziemne powinny być prowadzone pod nadzorem konserwatorskim.

Na terenie objętym planem znajdują się także stanowiska archeologiczne nr 66-39/96 i 66-39/95, zarejestrowane w wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych.

Projekt planu miejscowego uwzględnił wymogi ochrony zabytków archeologicznych poprzez ustalenie mające na celu zapewnienie właściwej ochrony dziedzictwa archeologicznego.

Pole elektromagnetyczne

W granicach obszaru opracowania nie występują napowietrzne sieci elektroenergetyczne wysokich napięć, maszty telefonii komórkowej ani inne obiekty emitujące pole elektromagnetyczne o dużym natężeniu. Przez teren opracowania przebiegają jedynie linie elektroenergetyczne średniego napięcia (15 kV) oraz niskiego napięcia (0,4 kV), służące do zasilania istniejącej zabudowy oraz infrastruktury technicznej.

Projekt planu miejscowego narzuca uwzględnienie w zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenu oraz ograniczeń w jego użytkowaniu obostrzeń wynikających z przebiegu linii elektroenergetycznych średniego oraz niskiego napięcia zgodnie z przepisami odrębnymi. Zachowując zgodność z przepisami prawa nie przewiduje się negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie ludzi.

Hałas

Obszar objęty opracowaniem, ze względu na bliskie sąsiedztwo drogi krajowej nr 12 (Łęknica - Dorohusk), jest częściowo narażony na uciążliwy hałas komunikacyjny. Zgodnie z mapą akustyczną zamieszczoną w portalu Regionalnej Zintegrowanej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, omawiany teren znajduje się w obszarze oddziaływania hałasu na poziomie 55-60 dB, a w niewielkim zakresie - w strefie 60-65 dB oraz 65-70 dB (w rejonie ulicy Braci Niemojowskich, graniczącej z obszarem planu).

W zakresie ochrony przed hałasem, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, teren oznaczony symbolem US kwalifikuje się jako teren rekreacyjno-wypoczynkowy. Teren ten znajduje się w obszarze oddziaływania hałasu na poziomie 55-60 dB, a w niewielkim zakresie w strefie 60-65 dB. Ponadto na terenie objętym planem zlokalizowany jest budynek mieszkalny jednorodzinny, położony w obszarze oddziaływania hałasu na poziomie 55-60 dB. W przypadku stwierdzenia przekroczenia akustycznych standardów jakości środowiska na terenach podlegających ochronie akustycznej, należy zastosować skuteczne środki techniczne, technologiczne lub organizacyjne, w tym w szczególności budowę ekranów akustycznych, ograniczające emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

Niska emisja

Obszar miasta Kalisz jest w pełni zgazyfikowany; funkcjonuje również scentralizowany system ciepłowniczy, który z roku na rok jest rozbudowywany. Powstanie nowej zabudowy usługowej będzie wymagać doprowadzenia przyłączy gazowych. W sąsiedztwie terenu opracowania nie ma scentralizowanego systemu ciepłowniczego – zapisy planu dopuszczają ogrzewanie budynków z indywidualnych źródeł ciepła, co może powodować nieznaczny wzrost emisji pyłów i gazów do powietrza. Warto podkreślić, że na wielkość emisji wpływa zastosowana technologia – nowoczesne rozwiązania systemów pozyskiwania ciepła znacznie ograniczą emisje.

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych może być nieuregulowana gospodarka ściekowa. Sieć kanalizacyjna i wodociągowa na terenie miasta Kalisza jest dobrze rozwinięta. Powstanie nowej zabudowy wymagać będzie doprowadzenia stosownych przyłączy.

7 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Przeważająca część dokumentów poruszających problematykę ochrony środowiska przyrodniczego na szczeblu wspólnotowym wywodzi się z kilku fundamentalnych dokumentów międzynarodowych. Istotnym dokumentem poruszającym kwestię ochrony środowiska i zarządzania zasobami przyrody jest *Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek*, który powstał w wyniku dyskusji nad podstawowymi wyzwaniami współczesnego świata. Zawiera on omówienie problemów dotyczących potrzeby badań środowiska, zapobiegania zagrożeniom, zwalczania negatywnych zjawisk w środowisku, ochrony zasobów środowiska, bezpiecznych gospodarek itd. Za najważniejszą zasadę prowadzenia polityk i działań administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli oraz wielu sektorów gospodarki uważa się zasadę zrównoważonego rozwoju sformułowaną na Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro w 1992 roku, , podczas której przyjęto Deklarację z Rio w sprawie środowiska i rozwoju oraz szereg innych dokumentów, w tym Konwencję o różnorodności biologicznej (CBD). Podczas wspomnianej Konferencji podpisana została Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) uzupełniona następnie Protokołem z Kioto (1997 r.). Protokół zawiera wiążące nakazy dotyczące ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i powstrzymania niekorzystnych zmian klimatycznych. Podobna problematyka została poruszona w Konwencji w sprawie transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości (Genewa 1979 r.). W ramach ww. działań plan ustala:

- a) zaopatrzenie w sieci ciepłowniczej lub z indywidualnych, niskoemisyjnych lub bezemisyjnych źródeł ciepła – zgodnie z przepisami odrębnymi,
- b) pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł energii o mocy zgodnej z obowiązującymi przepisami.

Do najważniejszych dokumentów wspólnotowych, które dotyczą aspektów ochrony środowiska należy wymienić:

- Dyrektywę Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG), nakładającą na Państwa Członkowskie wymóg wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych – realizowaną w projekcie planu poprzez docelowe odprowadzanie ścieków komunalnych do sieci kanalizacji sanitarnej. Dyrektywa 91/271/EWG zostanie uchylona i zastąpiona dyrektywą (UE) 2024/3019, co nastąpi 1 sierpnia 2027 roku. Nowa Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3019 z dnia 27 listopada 2024 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (wersja przekształcona) została opublikowana w Dz.U. L, 2024/3019, 12.12.2024.
- Dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992) – realizowaną w projekcie planu poprzez ustalenia zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu;
- Dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej – realizowaną poprzez zapisy dotyczące ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej;
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001) – realizowaną poprzez sporządzoną prognozę oddziaływania na środowisko;
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającą dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003) – realizowaną poprzez zapewnienie dostępu do informacji o środowisku w trakcie procedury sporządzania planu;
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującą udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającą w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003) – realizowaną poprzez zapewnienie dostępu do informacji o środowisku w trakcie procedury sporządzania planu;

- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2881 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (dyrektywa AAQD), która wprowadza nowe przepisy w zakresie monitorowania i zarządzania ochroną powietrza, jednocześnie scalając dwie dotychczas obowiązujące dyrektywy (2008/50/WE i 2004/107/WE) w jeden akt prawny – realizowaną w projekcie planu poprzez zaopatrzenie w ciepło z sieci ciepłowniczej, stosowanie ekologicznych źródeł ciepła lub energii elektrycznej. Dyrektywy 2004/107/WE i 2008/50/WE uchyla się ze skutkiem od dnia 12 grudnia 2026 r.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r., przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się ze zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego, oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz. Urz. UE L 156 z 19.06.2018) – realizowane w projekcie planu poprzez zaopatrzenie w ciepło z sieci ciepłowniczej, stosowanie ekologicznych źródeł ciepła lub energii elektrycznej.

Cele ochrony środowiska formułowane na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym mają oczywiście odzwierciedlenie w polskim ustawodawstwie. Wszystkie akty prawne dotyczące ochrony środowiska, w tym: Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o ochronie przyrody, których wymogi są także uwzględniane przy opracowaniu planów miejscowych, wdrażają dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w zakresie swoich regulacji. Przykładem takiego aktu prawnego jest również np. ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2026 r., poz. 670), na podstawie której sporządzona została niniejsza prognoza. Poniżej przedstawiono cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym, które uwzględniono przy sporządzaniu projektu miejscowego planu:

- utrzymanie norm dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2025 r., poz. 647 t.j.) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 r., poz. 112 t.j.);
- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowanie wartości przyrodniczych określonych w następujących przepisach: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2025 r., poz. 647 t.j.), ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. i ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2026 r., poz. 69 t.j.);
- gospodarowanie odpadami określonej w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2023 r., poz. 1587 ze zm.); Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego oraz Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenie odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonych w przepisach szczegółowych: ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz. U. 2025 r., poz. 960 ze zm.), Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2024 r. poz. 757 ze zm.) i Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (VI Aktualizacja KPOŚK, ogłoszona obwieszczeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2023 r., M.P. 2023, poz. 503);
- lokalizacja obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych, optymalizacja potrzeb transportowych, wykorzystywania odnawialnych źródeł energii i zachowania proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi zgodnie z Polityką ekologiczną państwa 2030 – strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (przyjęta uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r., M.P. 2019, poz. 794).

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. również zakłada spójność aktów prawnych na szczeblach gminnym, wojewódzkim oraz krajowym. Ustawodawca nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jednocześnie studium jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Dzięki takiej zależności tych aktów prawnych możliwe jest prowadzenie spójnej i całościowej polityki przestrzennej oraz przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej. Podsumowując ustalenia planu są zgodne i uwzględniają wymienione powyżej dokumenty i umożliwiając rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie miasta.

8 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W zakresie przewidywanego oddziaływania skutków realizacji projektu planu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Identyfikacja możliwych oddziaływań

Sporządzenie „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – Park Tyniec” ma na celu wyznaczenie obszarów przeznaczonych pod funkcje sportowo-rekreacyjne, usługowe, zieleni urządzoną i nieurządzoną, rezerwę terenu pod poszerzenie cmentarza oraz układ komunikacyjny. Należy zaznaczyć, że plan nie przesądza o realizacji konkretnej inwestycji ani o jej ostatecznym kształcie. Ustalenia planu określają zasady zabudowy i zagospodarowania terenu, których należy przestrzegać przy jej realizacji. Z tego względu w prognozie możliwe jest określenie jedynie oczekiwanych trendów zmian środowiska na terenie objętym planem i w jego otoczeniu oraz dokonanie oceny, czy zapisy planu skutecznie minimalizują potencjalne zagrożenia dla środowiska mogące wynikać z jego ustaleń.

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na środowisko w związku z realizacją ustaleń planu. Obszar opracowania posiada możliwość podłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, co w istotny sposób ogranicza ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Przeznaczenie terenów ustalone w projekcie planu nie przyczyni się do narażenia ludzi na ponadnormatywny hałas ani pole elektromagnetyczne, a także nie stwarza innych zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi. Jedynie w przypadku realizacji poszerzenia cmentarza może okazać się konieczne uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a w jej ramach – w zależności od postanowienia właściwego organu – sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Oddziaływanie na wodę

Tereny zurbanizowane mogą oddziaływać na wody podziemne i powierzchniowe poprzez zwiększoną produkcję ścieków oraz zaburzenie naturalnego krążenia wód – gdy wody opadowe i roztopowe, zamiast wnikać w grunt, są zbierane z powierzchni nieprzepuszczalnych i odprowadzane bezpośrednio do wód powierzchniowych lub oczyszczalni. Nieoczyszczone wody odprowadzone bezpośrednio do gruntu mogą z kolei stanowić zagrożenie zanieczyszczeniem.

Istotnym zabezpieczeniem wód powierzchniowych oraz wód podziemnych jest obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W projekcie planu, w zakresie zaopatrzenia projektowanych budynków w wodę, ustalono zasilanie z istniejącej i projektowanej sieci wodociągowej. Plan dopuszcza, w wyjątkowych sytuacjach – tj. w przypadku braku możliwości technicznych przyłączenia przedsięwzięcia do systemu kanalizacji miejskiej – odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2022 r., poz. 1225 ze zm.), określa zasady i wymagania dotyczące lokalizowania takich zbiorników. Zbiorniki te powinny być urządzeniami o trwałej konstrukcji, ze szczelnym przykryciem, a ich ściany i dno muszą być nieprzepuszczalne. Nie dopuszcza się ich sytuowania na obszarach podlegających szczególnej ochronie środowiska i narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz na terenach zalewowych. W związku z powyższym nawet w wyjątkowych przypadkach lokalizacji tego typu zbiornika przenikanie nieczystości do gleby jest praktycznie niemożliwe.

W zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych przyjęto ich odprowadzanie bezpośrednio do ziemi na danej działce budowlanej, w tym do dołów chłonnych i zbiorników retencyjnych, lub do kanalizacji deszczowej – po uprzednim oczyszczeniu zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie prawa wodnego. Projekt planu docelowo ustala odprowadzanie ścieków bytowych oraz przemysłowych do sieci kanalizacji sanitarnej (po jej rozbudowaniu), co należy uznać za korzystne z punktu widzenia ochrony jakości środowiska gruntowo-wodnego.

Ponadto plan ustala wskaźniki dotyczące udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy. W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącej zmiany zasobów ilościowych wód ani oddziaływania na stan jakościowy wód podziemnych, w tym jednolitej części wód podziemnych, a tym bardziej na stan ekologiczny i chemiczny jednolitej części wód powierzchniowych.

Mimo że obszar objęty projektem planu położony jest przy rzece Śwędni, tereny przylegające bezpośrednio do rzeki stanowią tereny zieleni naturalnej, które z uwagi na swój charakter pełnią rolę swoistą

bariery ochronnej dla ciek. Wzdłuż rzeki rozciągają się tereny rolnicze (częściowo znajdujące się również w granicach opracowania). Z tego względu ciek może być obciążony zanieczyszczeniami pochodzącymi ze spływów powierzchniowych, będących skutkiem nadmiernej chemizacji rolnictwa. Minimalizacja stosowania pestycydów i nawozów sztucznych oraz promowanie praktyk rolniczych opartych na naturalnych metodach ochrony roślin może znacząco zmniejszyć ilość zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych, a w szerszej perspektywie – także do głębokich stref wodnych.

Teren przewidziany pod poszerzenie cmentarza oraz obszar stref sanitarnych wokół cmentarza należy zagospodarować zgodnie z przepisami odrębnymi, tj. ustawą o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz przepisami wykonawczymi, w tym rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze. Planowany cmentarz położony jest na wzniesieniu o ukształtowaniu terenu umożliwiającym spływ wód deszczowych.

Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studni, źródeł i strumieni służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone. Wyznaczenie wokół cmentarza strefy ochrony sanitarnej, w której wyklucza się możliwość budowy nowych budynków mieszkalnych, oraz ustalenie wymogu zaopatrzenia wszystkich terenów zabudowy znajdujących się w granicach planu w wodę z gminnej sieci wodociągowej eliminuje możliwość negatywnego oddziaływania na zdrowie i życie ludzi w wyniku zanieczyszczenia wody.

W projekcie planu wyznacza się także teren rolnictwa z zakazem zabudowy. Intensywność i zasady prowadzenia upraw wpływać będą na bioróżnorodność obszaru, stan gleb, możliwość migracji zwierząt z terenów sąsiednich oraz wzrost eutrofizacji wód powierzchniowych ze względu na stosowanie nawozów. Przy prowadzeniu działalności rolniczej należy stosować zasady dobrej praktyki rolniczej oraz zasady określone w przepisach odrębnych, w szczególności dotyczących warunków przechowywania nawozów naturalnych oraz dawek i terminów ich stosowania.

Na terenach oznaczonych symbolami US, WS oraz ZN dopuszcza się możliwość realizacji urządzeń melioracyjnych, rozumianych jako rowy wraz z budowlami powiązanymi z nimi funkcjonalnie: drenaże, groble, systemy nawodnień grawitacyjnych i ciśnieniowych. Współczesne melioracje mają na celu wprowadzenie pożądanych zmian w ekosystemach rolniczych, leśnych i wodnych, umożliwiających wzrost ich produktywności i zapewnienie ekonomicznej efektywności gospodarowania zasobami przyrody. Wpływ melioracji na środowisko przyrodnicze polega na zmianie kierunku i intensywności procesów zachodzących w glebie i przyziemnej części atmosfery, a także na rozrzucie zasobów wodnych w czasie i przestrzeni. W wyniku tych działań powstają nowe właściwości ekosystemów. Istnieją techniczne możliwości wykonania takiej regulacji, która z punktu widzenia ekologicznego stanowi ciąg wzajemnie powiązanych biotopów, umożliwiających rozwój różnych zespołów roślinnych i zwierzęcych. W dolinach rzek, na glebach użytkowanych jako grunty orne lub intensywne użytki zielone, regulacja stosunków wodnych (odwodnienie w okresach nadmiernego uwilgotnienia) nie powoduje istotnych zmian w szacie roślinnej i świecie zwierzęcym. Rowy i kanały, szczególnie gdy wypełnione są stale wodą, mogą stanowić korzystne siedliska dla niektórych gatunków roślin i zwierząt. Budowa wałów i zbiorników wodnych ma również pozytywne następstwa dla wielu gatunków roślin i zwierząt.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry określa cele środowiskowe dla JCWP „Śwędnia” jako: osiągnięcie umiarkowanego stanu ekologicznego (złagodzone wskaźniki: azot ogólny, IO, MIR, EFI+PL/IBI_PL; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości); zapewnienie drożności ciek dla migracji ichtiofauny (o ile monitorowany jest wskaźnik diadromiczny D) oraz zapewnienie drożności ciek według wymagań gatunków chronionych. W zakresie stanu chemicznego celem jest osiągnięcie złagodzonych wskaźników benzo(g,h,i)peryleny (poniżej stanu dobrego), a dla pozostałych wskaźników – stanu dobrego. Do podstawowych działań umożliwiających osiągnięcie tych celów należą: ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa, uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową, a jako działanie uzupełniające – zapewnienie ciągłości biologicznej rzek i potoków. Jak wykazano powyżej, ustalenia projektu planu nie tylko nie zagrażają osiągnięciu ustalonych celów, lecz wręcz mogą przyczynić się do ich realizacji – zapisy planu regulują sposób odprowadzania ścieków, a bezpośrednio wzdłuż ciek wyznaczają tereny zieleni naturalnej.

Oddziaływanie na zdrowie ludzi

O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu i zanieczyszczeń, określone w przepisach o ochronie środowiska.

Hałas

Zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, różnicując tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, należy wskazać tereny należące do poszczególnych rodzajów terenów wymienionych w art. 113 ust. 2 tej ustawy, dla których ustalone zostały dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Analizując obecny stan zagospodarowania przestrzennego miasta Kalisz, stwierdza się, że tereny usług zlokalizowane są w pobliżu potencjalnych terenów, na których komfort akustyczny musi być zachowany. Na obecnym etapie oceny nie można jednak jednoznacznie stwierdzić, czy obecność terenów usługowych będzie powodowała przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, zgodnie z przepisami odrębnymi, gdyż nie są znane dokładne parametry zagospodarowania terenu ani konkretne rozwiązania i rodzaj planowanej działalności usługowej. Aspekt ten będzie musiał być sprawdzony szczegółowo na poziomie oceny oddziaływania konkretnego przedsięwzięcia na środowisko. Na obecnym etapie wskazuje się na potencjalne zagrożenie płynące z takiego zagospodarowania terenu, jakie jest przedstawione w projekcie mpzp. Zapisy mpzp regulują jednak sposób ochrony terenów, na których komfort akustyczny musi być zachowany, poprzez nakaz utrzymania go na odpowiednim poziomie – co wyznacza ramy dla przyszłych przedsięwzięć i, biorąc pod uwagę charakter planu miejscowego, należy uznać za wystarczające. Nie przewiduje się, aby tereny otaczające obszar opracowania stanowiły źródło uciążliwego hałasu przekraczającego dopuszczalne poziomy.

Powietrze

Stan powietrza na terenie Kalisza ocenia się jako dobry, choć odnotowywano stężenia benzo(a)pirenu przekraczające poziom docelowy. W „Programie ochrony powietrza dla strefy miasto Kalisz” (Uchwała Nr XXI/392/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.) wskazano działania naprawcze, które należy stosować na etapie opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego poprzez odpowiednie zapisy, tj.:

- stosowanie układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta,
- stosowanie zieleni izolacyjnej i zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych,
- kształtowanie zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza na terenie regeneracji i przewietrzania,
- stosowanie odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej towarzyszącej zabudowie,
- tworzenie publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów,
- stosowanie ekologicznego sposobu ogrzewania (gazowego, elektrycznego, z miejskiej sieci ciepłowniczej, pomp ciepła, pieców retortowych),
- wdrażanie rozwiązań systemowych dedykowanych rozwojowi ruchu rowerowego i pieszego.

Zapisy planu uwzględniają powyższe wskazania w zakresie, w jakim dotyczą ustalonego przeznaczenia terenu i przedmiotu regulacji właściwego dla aktów prawnych tego typu.

Realizacja ustaleń planu może przyczynić się do powstania nowych źródeł zanieczyszczeń, a tym samym do zwiększenia ich ilości. Zabudowa usługowa może stanowić nowe źródło zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-gospodarczego (emisje ze spalania paliw grzewczych), jednak w niewielkim stopniu. Projekt planu ustala ogrzewanie budynków ze źródeł indywidualnych, z zastosowaniem wysokosprawnych źródeł ciepła ograniczających emisję zanieczyszczeń do środowiska, a także dopuszcza indywidualne systemy pozyskiwania ciepła, w tym z odnawialnych źródeł energii (paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła). Przewiduje się, że nowoczesne rozwiązania znacznie obniżą emisje. Co więcej, projekt planu przeznacza znaczną powierzchnię obszaru pod tereny zieleni, natomiast dla projektowanych terenów zabudowy ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Ustalenia planu zakazują lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (z wyjątkiem obiektów infrastruktury technicznej oraz inwestycji celu publicznego), w związku z czym prawdopodobieństwo powstania obiektów uciążliwych jest znikome.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Przekształcenia związane z budową nowych obiektów

W przypadku badanego terenu pokrywa glebowa, w wyniku długoletniej działalności eksploatacyjnej i pracy cegielni, na znacznym obszarze została zniszczona. Zagospodarowanie terenu zgodnie z planem wpłynie na jego uporządkowanie, z czym wiązać się pewne przekształcenia terenu powstałe głównie na etapie prowadzenia prac budowlanych. Przewiduje się jednak, że będą to nieznaczne

przekształcenia powierzchniowej warstwy ziemi, np. poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych obiektów lub podjazdów. Z kolei wprowadzenie dużej ilości zieleni przyczyni się do umocnienia skarp i przyspieszy przebieg procesów glebotwórczych.

Skażenia gleb

Ochrona gleby polega na jej racjonalnym użytkowaniu, zachowaniu wartości przyrodniczych, ograniczeniu zmian naturalnego ukształtowania, utrzymaniu jej jakości co najmniej na poziomie wymaganych standardów lub doprowadzeniu jej do wymaganych standardów, jeśli nie są one dotrzymane. Ustalenia planu nie przewidują możliwości lokalizacji obiektów stanowiących zagrożenie ryzykiem skażenia gleby.

Teren przewidziany pod powiększenie cmentarza, położony jest na wzniesieniu o ukształtowaniu terenu umożliwiającym spływ wód deszczowych, znajduje się w oddaleniu od istniejących zwartych obszarów zabudowanych, ujęć wody oraz istniejących studni. Realizacja cmentarza może wiązać się z naruszeniem struktury gleby, jej profilu oraz ryzykiem skażenia gleby. Analiza terenu istniejącego cmentarza oraz terenu przeznaczonego pod jego powiększenie wykazała, że teren ten spełnia warunki sanitarne lokalizacji cmentarza określone w ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz w przepisach wykonawczych, w tym rozporządzeniu Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.

Na obszarze planu stwarza się warunki dla rozbudowy systemów infrastruktury technicznej. Istotne dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest określenie sposobu odprowadzania ścieków z terenów zabudowanych. Projekt planu docelowo ustala odprowadzanie ścieków bytowych oraz przemysłowych do sieci kanalizacji sanitarnej (po jej rozbudowaniu), co należy uznać za korzystne z punktu widzenia ochrony jakości środowiska gruntowo-wodnego.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

W granicach obszaru opracowania występowało złoż surowców ilastych ceramiki budowlanej „Tyniec“, którego eksploatacja została zaniechana. Złożo zostało skreślone z bilansu zasobów w dniu 31 grudnia 2000 roku, a zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego brak jest zasobów geologicznych i przemysłowych.

Oddziaływanie na krajobraz

Zgodnie z wynikami Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego (uchwała Nr LI/1000/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r.) teren objęty opracowaniem nie znajduje się w krajobrazie priorytetowym ani w krajobrazach w obrębie obszarów prawnie chronionych.

W wyniku realizacji planu przewiduje się stopniowe przekształcenie obszaru opracowania w kompleks rekreacyjno-wypoczynkowy z towarzyszącą zielenią, z terenami usług, terenem cmentarza (częściowo już istniejącym) oraz terenami zieleni wzdłuż Śwędni. Należy podkreślić, że obszar opracowania stanowią tereny już przekształcone i zdegradowane w wyniku eksploatacji występujących tam surowców. Obecnie obszar nie przedstawia cennych walorów krajobrazowych, co może ulec zmianie w wyniku realizacji ustaleń planu. Plan w zakresie parametrów zabudowy ustala wysokość zabudowy do 15 m (wyjątek stanowią dominanty przestrzenne do 27 m). Udział powierzchni biologicznie czynnej określono następująco: dla terenów US – minimum 70% działki budowlanej, dla terenów U, UR, CC – 25%. Powyższe ustalenia wpisują się w obecną koncepcję zagospodarowania terenów sąsiednich i nie naruszają ładu przestrzennego w tym rejonie. Dzięki zapisom planu zabudowa na tym terenie będzie rozwijała się w sposób zaplanowany i harmonijny.

Oddziaływanie na klimat

Poza naturalnymi czynnikami (tj. promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, opady, temperatura, wilgotność względna oraz prędkość wiatru) wtórnie na klimat wpływa również zagospodarowanie terenu i emisja gazów cieplarnianych. W wyniku realizacji ustaleń planu (wzrostu powierzchni zabudowy w stosunku do stanu istniejącego) może nastąpić lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat.

Monitoring wpływu zmian klimatu jest działaniem niezwykle istotnym i został wskazany w odniesieniu do poszczególnych sektorów i obszarów w ramach właściwych kierunków działań SPA2020 (Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030).

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Do najważniejszych działań realizowanych w ramach projektu planu należeć będzie przede wszystkim ochrona powietrza zgodnie z przepisami odrębnymi, zaopatrzenie w ciepło z sieci ciepłowniczej, stosowanie ekologicznych źródeł ciepła

lub energii elektrycznej (w tym z OZE) oraz ustalenie wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnych, a także przywracanie pokrywy roślinnej terenom zdegradowanym.

Na terenie Kalisza obowiązuje Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Kalisza, który określa szczegółowe cele ograniczenia niskiej emisji w mieście oraz działania, zadania i środki zaradcze. Ustalenia planu są w większości spójne z planem gospodarki niskoemisyjnej: zaopatrzenie w energię elektryczną z sieci elektroenergetycznej; zaopatrzenie w wodę z miejskiej sieci wodociągowej, poprzez istniejące i projektowane wodociągi; zasilanie w gaz z sieci gazowej średniego ciśnienia; zaopatrzenie w energię ciepłą z sieci ciepłej lub z indywidualnych, niskoemisyjnych lub bezemisyjnych źródeł ciepła; odprowadzanie ścieków bytowych i przemysłowych do miejskiej sieci kanalizacyjnej; możliwość zaopatrzenia w ciepło oraz w energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła), z wyłączeniem elektrowni wiatrowych.

Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Z uwagi na ubogą szatę roślinną i silne przekształcenie obszar objęty planem nie pełni istotnych funkcji przyrodniczych (poza stanowieniem ostoi dla określonych gatunków ptactwa błotnego). Niskie walory przyrodnicze tego terenu są wynikiem przekształceń, jakie dokonały się na tym obszarze w przeszłości. W związku z tym nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na ekosystem i różnorodność biologiczną wynikających z przeznaczenia części obszaru pod tereny zabudowane. Analizowany projekt planu realizuje cele ustawy o ochronie przyrody poprzez m.in.: zagospodarowanie zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu oraz określenie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Ponadto projekt planu wprowadza ochronę przed hałasem oraz innymi czynnikami związanymi z działalnością człowieka. Pozytywnym ustaleniem planu, mającym również wpływ na roślinność, jest zakaz lokalizacji na terenie planu nowych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z wyjątkiem obiektów infrastruktury technicznej oraz inwestycji celu publicznego). Wyznaczenie w planie terenów przeznaczonych pod rekreację z zielenią towarzyszącą przyczyni się do rekultywacji terenów zdegradowanych. Zieleń przyczyni się do umocnienia skarp i zabezpieczenia przed osuwiskami, współtworząc ekosystem miasta. Należy jednak mieć na uwadze, że każdy gatunek obcy może w przyszłości stać się gatunkiem zagrażającym rodzimej bioróżnorodności – w odniesieniu do drzew status inwazyjnych zyskały w ostatnich dziesięcioleciach m.in. jesion pensylwański, dąb czerwony, a regionalnie i lokalnie także bożodrzew gruczołowaty, wiązowiec zachodni czy orzech włoski. Wprowadzanie do środowiska przyrodniczego i przemieszczanie w nim gatunków obcych jest co do zasady zakazane.

Planowany sposób zagospodarowania terenu nie wpłynie negatywnie na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i grzybów objętych ochroną, gdyż takie nie występują na terenie planu. Nie wpłynie także negatywnie na chronione gatunki pospolite zwierząt (są to przede wszystkim ptaki), gdyż znajdą one miejsca bytowania w zieleni, która zostanie wprowadzona w ramach powierzchni biologicznie czynnej. Plan dopuszcza co prawda pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł energii (z wyłączeniem siłowni wiatrowych), jednak wytwarzanie energii będzie ograniczone jedynie do zaspokojenia potrzeb indywidualnych. W związku z tym zasilanie budynków w energię z wykorzystaniem paneli fotowoltaicznych ograniczy się głównie do montażu na dachach, ewentualnie na gruncie, ale w granicach własnej działki. Nie będą to instalacje o dużej powierzchni (plan nie dopuszcza możliwości lokalizacji farm fotowoltaicznych), które mogłyby przyczyniać się do odbijania światła lub oddziaływać negatywnie na bytowanie lokalnej fauny, a w szczególności ptaków.

Na terenie opracowania znajduje się ostoja ptactwa błotnego na terenie oznaczonym na rysunku planu symbolem WS, wokół którego wyznaczono nieprzekraczalne linie zabudowy. Ustalenia planu przewidują ochronę przed hałasem i innymi czynnikami związanymi z działalnością człowieka. Ponadto wokół zbiornika ustalono tereny sportu i rekreacji z minimalną powierzchnią biologicznie czynną równą 70%. Respektowanie zapisów zawartych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa zapewni ochronę ostoi ptactwa.

Na etapie realizacji ustaleń projektu planu należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej, w tym przede wszystkim: zakazów niszczenia gniazd i siedlisk gatunków chronionych oraz przypadkowego płoszenia, określonych w rozporządzeniu w sprawie ochrony gatunkowej grzybów, rozporządzeniu w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, rozporządzeniu w sprawie ochrony gatunkowej roślin, a także w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478). Przed podjęciem jakichkolwiek prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków. W razie stwierdzenia obecności chronionych gatunków ptaków termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych.

Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Obszar objęty opracowaniem znajduje się na terenie miasta Kalisza uznanym za zabytek decyzją

Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu z dnia 18.02.1957 r. (Kl. IV-83/2/57), zmienioną decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29.11.2013 r. (DOZ-OAIK-6700-310-2/12-13 [KD]). W związku z tym ochronie konserwatorskiej podlegają archeologiczne warstwy kulturowo-osadnicze, a prace ziemne powinny być prowadzone pod nadzorem konserwatorskim. Na terenie objętym planem znajdują się także stanowiska archeologiczne nr 66-39/96 i 66-39/95.

W przypadku prowadzenia inwestycji naruszającej grunt na obszarze ww. stanowisk obowiązuje nakaz przeprowadzenia badań archeologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami.

Oceniając dobra materialne jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane – bezpośrednio lub pośrednio – do zaspokojenia potrzeb ludzkich, należy jednoznacznie stwierdzić, że zapisy projektu planu służą ogólnemu rozwojowi miasta, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na terenie objętym opracowaniem nie występują obszary i obiekty chronione. Najbliższy obszar Natura 2000 to PLH300034 „Dolina Śwędrni“, położony na północny wschód od analizowanego terenu w odległości ok. 0,60 km, dla którego nie ustanowiono planu zadań ochronnych. W związku z tym dla obszaru objętego opracowaniem nie zidentyfikowano istniejących i potencjalnych zagrożeń ani proponowanych działań ochronnych. Nie przewiduje się, aby ustalenia planu mogły oddziaływać na obszary chronione.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Na terenie objętym opracowaniem nie ma zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, którą – zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska – rozumie się jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem“. Projekt planu poprzez ustalone przeznaczenie nie dopuszcza powstania zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii.

9 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Podstawowe problemy z zakresu ochrony środowiska w projekcie planu zostały rozwiązane w sposób prawidłowy. Projekt planu w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego ustala:

- zakaz lokalizacji działalności powodującej przekroczenie standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację posiada tytuł prawny, w zakresie hałasu, zanieczyszczeń powietrza, zanieczyszczenia gleby oraz emisji pól elektromagnetycznych;
- zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii;
- zakaz lokalizacji działalności gospodarczej polegającej na odzysku i unieszkodliwianiu odpadów, w szczególności ich składowania, przeładunku, zbierania, przetwarzania, obróbki i spalania;
- zakaz odprowadzania ścieków bezpośrednio do gruntu.

Ponadto w zakresie granic i sposobu zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych projekt planu ustala:

- w terenie ZN i RN – ograniczenia w zagospodarowaniu w oparciu o przepisy odrębne w związku z częściowym położeniem w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $Q=1\%$, oraz na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $Q=10\%$;
- ograniczenia w zagospodarowaniu terenu w oparciu o przepisy odrębne na terenach znajdujących się w granicach stref sanitarnych wokół cmentarza (strefa 50 m i strefa 150 m od granicy cmentarza).

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Nie przewiduje się, aby ustalenia planu negatywnie oddziaływały na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 PLH300034 „Dolina Śwędrni“ oraz integralność tego obszaru. Teren objęty opracowaniem nie jest położony w granicach żadnego obszaru Natura 2000, a odległość od najbliższego

takiego obszaru wynosi ok. 0,60 km. Ustalenia planu nie dotyczą siedlisk przyrodniczych ani gatunków będących przedmiotem ochrony ww. obszaru, a charakter planowanego zagospodarowania nie stwarza ryzyka oddziaływania na jego integralność.

10 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Niniejsza prognoza opracowywana była równolegle z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W trakcie prac dokonano analizy istniejących uwarunkowań oraz rozważono różne warianty ich wykorzystania i ochrony. Projekt planu uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdza się, że realizacja ustaleń planu nie wpłynie znacząco na środowisko i nie będzie miała wpływu na obszary chronione, w tym na obszar Natura 2000 PLH300034 „Dolina Śwędni”. Ocenia się, że przyjęte rozwiązania zabezpieczają przed możliwością negatywnego wpływu inwestycji na środowisko. W związku z tym nie ma potrzeby ustanawiania rozwiązań alternatywnych do tych zawartych w ocenianym projekcie planu.

11 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670 t.j.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2024 r., poz. 1290 ze zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 82 ze zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.),
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. z 2025 r., poz. 1590 ze zm.),
- Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. nr 52 poz. 315),
- Rozporządzenie z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 r. poz. 112),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2022 r. poz. 2380),
- Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

12 Materiały źródłowe

Opracowanie wykonano na m.in. podstawie następujących materiałów:

1. Plan ogólny miasta Kalisza (uchwała Nr XXVIII/381/2026 Rady Miasta Kalisza z dnia 30 kwietnia 2026 r.),
2. Aktualizacja „Strategii Rozwoju Kalisza do 2030 roku z perspektywą do 2035 roku” (uchwała Nr XXVIII/380/2026 Rady Miasta Kalisza z dnia 30 kwietnia 2026 r.),
3. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Kalisza – aktualizacja (Kalisz, 2022 rok),
4. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Zał. do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 335)),

5. Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, (Uchwała Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.)
6. Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 794)) ,
7. Program ochrony środowiska dla Kalisza – miasta na prawach powiatu na lata 2021–2030. (Uchwała nr LI/703/2022 Rady Miasta Kalisza z dnia 31 marca 2022 r.)
8. Program ochrony powietrza dla strefy miasto Kalisz (Poznań, 2020 rok)
9. Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM_{2,5} dla strefy miasto Kalisz (Poznań, 2023 rok)
10. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim raport za rok 2025 (Poznań, 2026 r.)
11. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (Warszawa, październik 2013 r.)
12. Tereny wodonośne Kalisza i ich znaczenie dla ochrony ptaków wodno-błotnych, T. Wilżak, Urząd Miejski w Kaliszu, 2005,
oraz
1. apgw.gov.pl – Strona Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu
2. geoserwis.gdos.gov.pl - Strona Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
3. geoportal.pgi.gov.pl – Strona Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy
4. sipwww.pl – Sysytem Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego

13 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Zawartość i główne cele ocenianego dokumentu

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – Park Tyniec” sporządzonego w związku z uchwałą Nr XXXII/473/2020 Rady Miasta Kalisza z dnia 26 listopada 2020 r. Obszar opracowania obejmuje w przeważającej części teren na którym obowiązują ustalenia *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Tyniec* (uchwałą Nr XI/135/2003 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 25 września 2003 r) oraz działki nr 4/3 i 4/4 (obr. 055 Tyniec), które nie posiadają planu miejscowego.

Teren objęty projektem planu w obowiązującym Planie ogólnym miasta Kalisza, przyjętym uchwałą Nr XXVIII/381/2026 Rady Miasta Kalisza z dnia 30 kwietnia 2026 r., położony jest w strefach: 3SN – strefa zieleni i rekreacji, 142U i 150SU – strefa usługowa, 5SC – strefa cmentarzy oraz 12SO – strefa otwarta.

Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska

Obszar opracowania zajmuje powierzchnię ok. 16,2 ha i znajduje się we wschodniej części miasta Kalisza pomiędzy ulicami Braci Niemojowskich i Żytnią oraz rzeką Swędrnią i cmentarzem parafialnym Tyniec. W prognozie przedstawiono stan środowiska przyrodniczego oraz potencjalne problemy wynikające z realizacji ustaleń projektowanego dokumentu.

Omawiany teren jest silnie przekształcony antropogenicznie – w przeszłości był miejscem eksploatacji powierzchniowej ilów. Ustalenia obowiązującego dotychczas planu, które zakładały rekultywację zdegradowanych terenów pokopalnianych na cele rekreacji i sportu oraz poszerzenie istniejącego cmentarza parafialnego, zostały zrealizowane w niewielkim stopniu.

Obszar opracowania nie jest położony w granicach obszarów Natura 2000 ani innych obszarów chronionych, nie występują na nim gleby klas chronionych I-III ani udokumentowane złoża surowców naturalnych. Jednocześnie w granicach planu stwierdzono obecność ostoi ptaków wodno-błotnych z gatunkami objętymi ochroną gatunkową, tj. perkozkiem, trzciniakiem, trzcinniczkiem i potrzosem. Najbliższy obszar Natura 2000 to PLH300034 "Dolina Swędrni", położony na północny-wschód od analizowanego terenu w odległości ok. 0,60 km, nie przewiduje się, aby ustalenia planu mogły oddziaływać na obszary chronione. Niewielka część obszaru opracowania, obejmująca południowo-wschodni kraniec terenu w meandrze Swędrni, położona jest na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia wynoszącym 10% i 1%, a także na obszarze zagrożenia powodzią o niskim prawdopodobieństwie wynoszącym 0,2%. Obszar objęty opracowaniem znajduje się na obszarze miasta Kalisza uznanym za zabytek decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu z dnia 18.02.1957 r. - Kl. IV-83/2/57, zmienioną orzeczeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29.11.2013 r. - DOZ-OaiK-6700-310-2/12-13[KD]., w związku z tym podlega ochronie konserwatorskiej.

Przewidywane oddziaływania realizacji ustaleń projektu planu

Przy zachowaniu zgodności z nakazami i ustaleniami zawartymi w projekcie planu oraz dotrzymaniu odpowiednich standardów jakości środowiska i wymogów wynikających z przepisów odrębnych nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi.

W ocenie wpływu na zwierzęta i rośliny stwierdzono, że realizacja ustaleń planu nie stwarza negatywnych oddziaływań na ekosystem i różnorodność biologiczną. Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na zasoby jakościowe i ilościowe wód. Przy realizacji zabudowy zgodnie z ustaleniami projektu planu nie przewiduje się zanieczyszczenia ani istotnego zaburzenia naturalnego krążenia wód.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza jest emisja antropogeniczna, pochodząca głównie z sektora bytowego (tzw. emisja niska) oraz z sektora komunikacyjnego. W przypadku realizacji ustaleń planu oddziaływanie to będzie nieznaczne, sezonowe i uzależnione od warunków atmosferycznych.

Nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi. W trakcie realizacji ustaleń planu dochodzić będzie jedynie do przekształceń powierzchniowej warstwy ziemi. Projektowana zieleń przyczyni się do umocnienia skarp oraz przyspieszy przebieg procesów glebotwórczych.

W odniesieniu do krajobrazu nie przewiduje się znaczących przekształceń. Realizacja ustaleń projektu planu przyczyni się do zwiększenia walorów krajobrazowych obszaru.

W wyniku wzrostu powierzchni zabudowy przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Dla kształtowania klimatu istotne znaczenie będzie miała realizacja polityki niskoemisyjnej, obejmującej: zaopatrzenie w ciepło z sieci ciepłowniczej, stosowanie ekologicznych źródeł ciepła lub energii elektrycznej, w tym z odnawialnych źródeł energii (OZE), a także ustalenie wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej oraz przywracanie zdegradowanym terenom pokrywy roślinnej.

W obszarze opracowania nie występują obszary chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Stwierdzono natomiast obecność gatunków ptaków wodno-błotnych objętych ochroną gatunkową. W prognozie nie zidentyfikowano żadnych znaczących negatywnych oddziaływań na te gatunki wynikających z realizacji ustaleń planu.

Z uwagi na usytuowanie obszaru opracowania w granicach miasta Kalisza uznanym za zabytek zapisy planu ustalają ochronę konserwatorską, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Ponadto analizy dokonane w prognozie wykazały:

- Realizacja ustaleń planu nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko.
- Realizacja ustaleń planu nie będzie oddziaływała na obszary Natura 2000, które nie znajdują się w granicach opracowania i jego bezpośrednim sąsiedztwie, w związku z czym nie przewiduje się rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.
- Realizacja ustaleń planu nie będzie w istotny sposób oddziaływała na środowisko, w związku z czym w prognozie nie wskazuje się działań alternatywnych.

- Oświadczenie autora prognozy

Kalisz, dnia – zgodnie z datą w podpisie

O Ś W I A D C Z E N I E A U T O R A P R O G N O Z Y

Zgodnie z artykułem 74a ust. 1 z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670 t.j.)

o ś w i a d c z a m

że jako kierownik zespołu autorów „Prognozy oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – Park Tyniec” spełniam warunki określone przez wyżej przywołany artykuł, tj. ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.